

daljno odplavljanje rodovitne zemlje. A kaj je učinil minister Pucelj? Glasoval je v ministrskem svetu za 2 milijonski kredit za Sokole, glasoval je za zvišanje oficirskih plač, kar znaša v tem letu okoli 100 milijonov, a za regulacijo Drave niti ni ust odprl pri sejalni ministrskega sveta. Pač, nekaj je storil Pucelj! Pred dobrim letom je poslal v St. Janž in menda tudi druge občine ob Dravi nekega «samostojnega» inženerja, kriteri pa je izjavil, da se na stare regulacijske načrte ne spozna in je odšel z obljubo, da bo napravil neke «škice». Tako rešuje Pucelj regulacijo Drave.

Gorice. Dolgotrajno deževje je začelo škodovati grozdju, ki mestoma gnije in poka od vlage. Mošči portogizerja so kazali 15—17 stopinj sladkorja po klosterneburški tehnici, podbirina 14—16. Kisline pa menda ne bo preveč, ker je bilo grozdje v vsi mehko, ko je začelo deževje. Prve kupčije za novi most so bile sklenjene od 22—25 K. Vinogradniki bodo začeli podbirati; z zdravim grozdem pa še bodo počakali, ako bo vreme količkaj ugodno.

SMARNICA (Noah).

Tekom svetovne vojne, ko je trsna uš uničila domalega vse vinograde na Slov. Stajerskem in Kranjskem, se je začela razširjati trta Smarnica. Največ k razširjanju je pripomogel dr. Geršak iz Ormoža. Tega drugače zelo zaslužnega moža niso mogli prepričati, da bo ta vrsta škodovala slovesu naših vin in posebno za ormoški kraj, kjer se prideluje kvalitetno vino, ni priporočljiva.

Smarnica je direkten produktor, rodi, ne da bi se cepil in je odporen proti ameriškim trtnim boleznim: trtni rji, plesni in trsni uši. Vinarski koledar od Pizze prinaša o njej naslednjo oceno: Noah. Vinska trta z močno rastojo, zelo rodovitna, grozdi precej veliki v obliki cilindra ali stožca, gostojagodnat; jagode svetlo zelene do rumenkaste, dišeče, trdolutinaste in imajo okus po vrtnih jagodah. Noah se lahko uporablja tudi kot podlaga vsled svoje odpornosti.

Ta ocena, posebno zadnji stavek nam ne bo prijal. Dosti brezvestnih trsničarjev je med vojno uporabljalo ključke od Smarnice za cepljenje. Danes, ko prodajajo razmeroma dražje necepljeno Smarnico tega sicer ne delajo več, pač pa obstoji nevarnost, da bodo to zopet delali.

Različni ugledni vinarski strokovnjaki so se z besedo in peresom lotili sedaj po vojni, da napravijo razširjanju smarnice jez, a brezuspešno. Zakaj, hočemo na tem mestu stvarno razmotrivati.

V celi Sloveniji je razširjena do najzadnjega kotička pod gorami vinska trta. Vendar pa najdemo na primer na Stajerskem le nekaj imenitnih vinarskih krajev: ljutomerski, haloški, slovenjgoriški, mariborski in bizeljski. Le v teh krajih najdemo vinogradnike, ki so v pravem pomenu besede vinogradniki, ker je to njihov glavni posel in glavni, pogosto edini dohodek. V vseh drugih krajih je poljedelstvo, živinoreja, gozdarstvo, hmeljarstvo itd. tako razvito, da jim je vinograd le postranski dohodek, pogosto le zabava in se vsi pridelano vino porabi v lastnem gospodarstvu. Kar se pa tu in tam proda, porabi se v lokalnih gostilnah. Do prihoda trtne uši, peronospora in oidija je bilo povsod nasajena domača bela vinska trta, le s tem razločkom, da se je v krajih z lokalnim vinarstvom sadilo manj vredne vrste, lipovščina, peček, javorč, belina itd. Po prihodu peronospora, ki je večji del prišla prej ko trtna uš, se je ta izbor večinoma zamenjal z Izabelo, dočim se je v izrazitih vinarskih okoliših ohranila prejšnja izborna sorta: šipon, burgundec itd. Zakaj to? S prihodom novih trsnih bolezni se je vinarstvo podražilo, ni bilo več tako enostavno in kraji, kjer je vinarstvo postranska panoga, so večji del nasadili raje Izabelo, ki sicer ni dajala dobrega vina, vzela je pa veliko manj dela in stroškov.

Ta pojav opazujemo tudi dandanes. Izabelo je uničila trtna uš in prišla je naslednica Smarnica. Kakor bi bila velikanska neumnost, da bi kdo v vinarskih krajih, kjer ima vino res sloves, sadil Smarnico, tako bi tudi ne bilo umestno, da bi se v krajih, kjer pogosto cela vas nima niti ene peronospora škropilnice in žveplalnika, posadila kaka boljše cepljena vrsta. Za kraje torej, kjer se vino porabi večinoma doma, ali odda le v kakšno tamošnjo lokalno gostilno, kjer ljudje zahtevajo ceno vino brez ozira na kakovost, je Smarnica na mestu. Zlahna trta bi tam vsled nepravilnega oskrbovanja šla že po nekaj letih po zlu, že peronospora bi jo uničila v kakem vlažnem letu. Vino od Smarnice je sicer močno, naravnost opojno, a ima okus po vrtnih jagodah ali po smarnicah (odtod ime). Nekaterim ta okus prija, drugi se le težko privadijo.

Velikanski greh zoper naše vinogradništvo bi pa bil, ko bi se začelo smarnično vino mešati z kvalitetnim vinom. Tega se moramo po pravici bati. Kajti produkcija Smarnice je ja dosti cenejša in to bi znalo marsikoga zapeljati k omenjenemu koraku. Pri malih množinah bi se to sicer ne poznalo preveč, ali s časom bi tak vinarski okoliš prišel skozi to ob sloves. Kdor že Smarnico v izbornih vinarskih okoliših goji, ta naj bo toliko pošten, da jo spravi posebej. Nič ne de, če jo proda par kronic ceneje, saj je produkcija te vrste tudi veliko cenejša, samo, da ne škodi vinarskemu okolišu na ogledu.

Da bi pa po okoliših, kjer je vinarstvo postranska panoga, ta vrsta vinski trgovini kaj škodovala, pa ni misliti. Iz teh krajev se vino nikdar ne izvaža, nasprotno, še le uvaža. Za take kraje in lege in take posestnike, ki ne morejo dovolj skrbno posvetiti vinogradu, bi bila ta vrsta primerna, nikar pa ne posajate z njo ljutomerskih in sličnih znamenitih vinarskih okolišev, kakor se to dogaja.

Kakor se pri burgundcu, rizlecu, šiponu itd. mora odbirati cepiče od trsov, ki res najboljše in najlepše grozdje rodijo, tako se je začelo tudi pri Smarnici odbirati ključke od trsov, ki rodijo boljše in lepše grozdje. Taka odbrana Smarnica je samoobsebi umevno več vredna za napravo vinogradov. Za boljše lege in kraje pa ne jemljimo tudi te vrste ne, posebno, kjer zamorimo posvetiti vinogradu vso skrb. Le v krajih, kjer je vinarstvo postranska panoga in ne moremo misliti na nabavo dragih peronospora-brizgalnic in žveplalnikov, nam primanjkuje časa za oskrbo, bi bila Smarnica na mestu. Sicer pa delajo strokovnjaki na to, da se iznajde boljši direktni produktor, seveda je to vprašanje časa.

Sol. Kmetijska družba je prosila za prevažno potrebo naše živinoreje — živinsko sol. Odgovorilo se ji je iz Beograda, da se taka sol v naši državi ne producira, ampak samo navadna bela sol. Uvoz živinske soli, ki se dobiva v Nemški Avstriji kot odpadek v velikih množinah po zelo ugodnih cenah, pa je prepovedan. Kmetijski minister Pucelj, usmilil se vsaj naše živine!

Na svinjski sejm v Mariboru dne 29. septembra 1922 se je pripeljalo 173 svinj in ena koza. Cene so bile sledeče: Mladi prašiči, 5—6 tednov stari, komad 350—600 K, 7—9 tednov stari 900—1500 K, 3—4 mesec stari 1600—1800 K, 4—6 mesec stari 2600—3400 K, 8—10 mesec stari 3500—6800 kron; 1 koza 540 K.

Sadna razstava v Celju, ki je bila določena za 8. do 15. oktobra, se zaradi prekratkega roka odloži za 11 dni. Otvoritev predstave bo nepreklicno v soboto, dne 21. oktobra t. l., trajala bo pa štiri dni, torej do vstevšega 24. oktobra. Prijave za razstavo se sprejemajo še nadalje in sicer do 15. oktobra. Sadje in drugi predmeti, ki so namenjeni za razstavo, morajo biti v Celju najkasneje do 18. oktobra zvečer. Prijave in sadje za razstavo naj se pošlji na naslov: **Ožji odbor za sadno razstavo v Celju.** Opozorjamo sadjarje, da se v čim obilnejšem številu udeleže razstave, ki naj pokaže svetu, kaj premore Slovenija zlasti z ozirom na lepo in trpežno zimsko sadje. Posebnega pomena bo razstava za večje sadne producente, ki imajo zlasti letos veliko sadja na prodaj. Razstavni odbor bo ukrenil vse potrebno, da privabi na razstavo tudi zunanje sadne trgovce in jim nudi priložnost, da si ogledajo, kakšno sadje lahko dobe pri nas, v kolikih množinah, in da se prepričajo, kako ga znamo pripraviti za izvoz. Kdor količkaj more, naj pošlje na razstavo sadje vloženo v predpisano posodo, kakor bi bilo pripravljeno za odpošiljanje. Sicer pa opozorjamo vse razstavjalce, da se kolikor mogoče ravnajo po programu, ki je bil objavljen v «Sl. Sadjarju» št. 7—8 in po drugih časopisih.

Cene sadju. V mariborsko okolico je došlo več Čehov nakupovat naše sadje. V Jarenini plačujejo za namizna jabolka 5 K za 1 kg. Tudi za slive je bila cena zadnji teden 5 K. Jabolka za mošt se plačujejo po 3 K.

Za seno in slamo, katero je nakupila Kmetijska družba v svrhu podpore po suši prizadetim krajem, se je prosilo za znižano prevoznino. Kmetijsko ministrstvo pa je to prošnjo seveda odklonilo. Za take kmetijske potrebe ni podpore, Sokoli pa se smejo voziti po vsej državi z državno podporo za polovično ceno in samostojnim se dovoli polovična vožnja na državne stroške celo na poštične shode, kakor zadnjič na Bled.

Seno postaja cenejše. Cena sladkemu senu je zadnji teden padla na mariborskem trgu od 900 K na 800 in 750 K 100 kg. Če bo jesen lepa, bo paša vplivala še na nadaljni padec cene senu.

Hmelj. Na hmeljskem trgu v Zalcu je biležiti padanje hmeljskih cen. Za najlepši hmelj so ponujali po 575—600 č. K za 50 kg, za prima-hmelj 550—575, za hmelj dobro srednje kakovosti 500—550 in za hmelj slabo srednje kakovosti po 450—500 K. Hmelja lanskega letnika se ni veliko pokupilo, pač je bil precej živahno povpraševanje po hmelju letnika 1921. Na Čehoslovaškem je dosedaj pokupljenih 20 odstotkov vsega letos pridelanega hmelja. Ta hmelj se še nahaja v rokah prekupevc.

Vrednost denarja. Ameriški dolar stane 248 naših kron, francoski frank stane 18,82—19,50 naših kron. Za 100 avstrijskih kron je plačati 0,3260—0,3600 naših kron, za 100 čehoslovaških kron 774—786, za 100 nemških mark 11, za 100 laških lir 1068—1084 jugoslovanskih kron. V Curihu znaša vrednost naše krone 1,82 in pol centima (1 centim je 1 vinar). Od zadnjega poročila je vrednost naše krone ostala nespremenjena.

Dopisi.

Lajtersberg. Pri volitvah je večina naših občanov bila na strani socialnih demokratov. Sedaj pa so se ljudem odprle oči. Glavna voditeljica socialne demokracije v Sloveniji Anton in Etbin Kristan sta dobila vlad na korita. Anton je že milijonar, Etbin pa še bo. Spoznali smo, da rdeči voditelji pomagajo samo sebi do mastne pečenke, uboge delavce pa samo za nos vodijo. To smo sprevideli tudi mi v Lajtersbergu in smo povabili poslanca Zebota in prof. Vesenjaka za 1. oktobra, da nam poročata, zakaj je danes v naši državi prišlo do tako žalostnih razmer. Zbrali smo se pri g. županu Požauko. Govornika sta nam v domači besedi razložila cel položaj. Spoznali smo vsi, da je edino Slovenska ljudska stranka prava stranka za naše ljudstvo. Pri prihodnjih volitvah bomo šli z njo. S shodom smo bili prav zadovoljni. Predsedoval mu je posestnik g. Serp.

Sv. Miklavž pri Mariboru. Največ zaslug, da se je v hočki župniji «Slov. Gospodar» tako močno razširil, ima Roza Bregant. Ona je lansko leto hodila po Dravskem polju od hiše do hiše in pridobila našim listom več sto novih naročnikov. Pred kratkem se je Roza Bregant poročila z g. Fr. Trstenjakom iz Ormoža. Na gostiji se je ob navzočnosti g. dekana in drugih odlič-

nih mož nabralo za Kmetisko zvezo in Orla 542 kron. «Slov. Gospodar» kliče svoji zvesti agitatoriki: Obito sreče v novem stanu.

Sv. Marjeta ob Pesnici. Mermolja je na nedeljskem shodu Samostojne vpil, da Marječani držimo z g. župnikom in da nas je on organiziral za sprejem samostojnih agentov. Mi Marječani smo sami prišli do prepričanja, da je Samostojna naša poguba. Tudi taki, ki smo bili poprej vneti pristaši Mermoljeve stranke, smo spoznali, da smo na krivi poti. Hvala Bogu, da nas je še ob pravem času srečala pamet. Izjavljam pa v imenu Marječanov, da nima g. župnik prav nobene zasluge na tem, da mi nismo marali poslušati samostojnih lajnivceev. Odkar so samostojni v vladi v Beogradu, je vedno slabše, Davki neznosni in vedno večji, tobak so podražili, na sol in petrolej so naložili monopol, desetek so zvišali, sedaj so za 100 odstotkov zvišali poštnino, najeli so 100 milijonov dolarjev nepotrebnega posojila, fantom-vojakom se vedno slabše godi, Drofenik je glasoval za manevre (30 milijonov), a vsi poslanci Samostojne so nas Slovence pomagali vkovali v verige beograjskega centralizma. Poslanci Samostojne v verskem oziru kimajo «freimaurerju» Pribičeviću. Sami sebi pa so Pucelj, Mermolja, Dobnik, Drofenik in Ureš napolnili malhe. To vse smo sami sprevideli, zato nam ni treba «špeglov» g. župnika. Ko smo samostojne nagnali pa želimo, da bi nam prav kmalu prišli poslanci Kmetiske zveze oziroma Ljudske stranke poročati. Marječani jih že naprej pozdravljamo. — V imenu vseh faranov — bivši samostojnež iz Grušove.

Sv. Martin na Pohorju pri Slov. Bistrici. Dne 7. m. je po kratki, mučni bolezni umrl v 56 letu stoji starosti tukajšnji posestnik in gostilničar gospod Rupert Potočnik. Njegovi sosedi z domačo godbo so ga sprejeli na zadnji poti. V imenu sosedov je vzel slovo od hise rajnega tukajšnji trgovca g. Leopolda Voša in pri odprtem grobu č. g. prof. dr. Jehart iz Maribora. Ker je bil rajni lovec, so ga nosili k počitku domači lovci pod vodstvom g. župana Ivana Strehar.

Mozirje. Pri plezanju na drevje se je na Lepi ujvi že dvakrat letos pripetila nesreča. Padla sta doli Venišnik s hrasta, Dimec pa z oreha. Prvi je moral v bolnišnico, drugi pa se zdravi doma. — Sadja je pri nas letos hvala Bogu precej in tudi lepega. Zal, sedaj še gre slabo sadna trgovina. Da le ne bi nihče preveč pil, naj bi raje veliko sadja nasušili, pa tudi svežega dobro spravili! Spomladi bo prav prišlo!

Sv. Vid pri Planini. Nedavno je nas mladeniče nekdo v «Kmetijskem listu» napadel in obdolžil, češ, mi Orli iz St. Vida na Pilštanju hodimo vasovat v Zagorje. Očita nam da ponoči tulimo po zagorskih grabah, lazimo za dekleti in izživamo ljudstvo. Ti ljubosumni dopisun, ne boj se za svoja dekleta! Nam sosednim mladeničem se v glavo ne pride, kamo-li, da bi hodili k vam, v kraj podivjanosti in surovosti. Zagorskemu učitelju radi prepuščamo prosta polta, naj se nikar ne boji v tem oziru. Svetujemo mu pa, da se naj bolj briga za šolo, da ne bo imel tako slabega napredka pri mladini. Tvoja šola je vzor nereda in slabega učnega napredka. Pusti naj nas sosedne mladeniče pri miru, sicer bo prejel, kar išče. Njegovemu podrepniku, Toneku pa kličemo še ob pravem času: «Tonek, tiho bodi, sicer bomo povedali, kakšno je bilo tvoje življenje na Koroskem v finančni službi. Mi mladeniči obljubimo, da ne pridemo več v tvojo gostilno. Ščasoma bodo isto izvedeli tudi romarji, ki se bodo izognili tvoje hise, če boš z učiteljem napadal nas, sosedne mirne in poštene mladeniče. Za danes dovolj!

—0—

Josip Blažević:

Vinska trgategv.

(Nadaljevanje in konec).

Trgategv se začne, kadar je grozdje popolnoma suho: rosnato ali po dežju mokro, posebno gostojagolno grozdje, katero je bilo že več časa mokro — sploh mokrota zniža zelo dobroto mošta. Kadar je vreme dolgo časa neprenehoma mokro, ter se vsled gnilobe ne more čakati, da bi postalo grozdje suho, se na to ne ozira. V takih slučajih se vzame od dvojih zlo to manjše in se trga tudi mokro grozdje. Trgategv se začne zjutraj v nizkih, malo solčnih legah, kjer ni pričakovati znatnega izboljšanja grozdja in kjer že grozdje gnije. Na dobrih in najboljših legah se trga grozdje v toplem dnevnem času ali nazadnje, ker se v teh legah ne more tako razširiti gniloba, kakor v nizkih in vsak dan izboljšava boljši mošt.

Za gnilobo občutljiv trs se bere najprej, n. pr. zlahnina, portugalka, nato še le beremo druge vrste grozdja. Pri trgatvi se odberejo vsi pokvarjeni grozdi in jagode; tako tudi kislognile, to so tiste, katere je kiseljak (črv) še ob času nezrelosti očrvil, ki so potem gnile in ostale kisle in nimajo čistega okusa. Poznajo se, ker so pri trgatvi že večinoma suhe in s pajčevino prevlečene. To črvivo jagode daje, če se iztisne, kvarcen sok, ki pokvari kakovost mošta.

Od os, muh in čebel obgrizene jagode se poznajo na tem, da je jagoda obgrizena deloma ali na pol ali celo do lupine. Te imajo nekaj kisove kisline in vplivajo na mošt.

Od rane toče nabite jagode, katere se do trgatve celo ali deloma posuše, vplivajo tako na mošt, kakor kislognile jagode (grozdna peronospora), imajo nečist okus in malo sladkorja ter odpadajo, ako se jih dotakne. Jagode, katere zborijo vsled zelene čopaste plesnobe, se poznajo na modro zeleni plesnobi.

Odbira se tudi martinček (zalistnikov grozd), ki pa pri nas ne dozori, ter se tudi ne preša.

(Nadaljevanje na 7. strani).